

اهمیت اصول حمل و نقل و مراکز درمانی و مراکز خدمات آتش‌نشانی در مدیریت بحران

اگر از منظر تاریخ انسانی به مجموعه یافته‌های بشر بنگریم در می‌یابیم که شهرنشینی و مدنیت، یکی از مراحل بسیار حیاتی در زندگی بشر به حساب می‌آید و طی کردن آن اوج فعالیت گروه‌های انسانی در رسیدن به یک سیستم مترقی برای زندگی بهتر می‌باشد. شهرها و حضورشان به عنوان گستره‌ای از معانی آشنا با روح انسانی، تجلی‌گاه اراده معطوف به زیست مسالمت آمیزند که در آن انسان‌ها در کنار هم نیازمند حداقل‌هایی از نظیر آداب اجتماعی، بهداشت فردی و عمومی و رفاه هستند. همزمان با توسعه، پیشرفت و نوآوری‌های دنیای امروز یا به عبارتی قرن ۲۱، که ثمره مورد انتظار آن رفاه، آسایش و عدالت اجتماعی همه جانبه برای گروه‌های انسانی می‌باشد، حوادث غیرمترقبه طبیعی و غیر طبیعی با گستردگی و آثار تخریبی بیشتر پدیدار می‌گردد. از وظایف بسیار مهم دانشمندان و سیاستمداران، نگهداری از جان و مال انسان‌ها در این حوادث بوده و هر گروهی از اندیشمندان، سعی نموده‌اند تا از راه‌های گوناگون علمی و فنی و بکارگیری آنها گامی در راه رسیدن به این امر بردارند. حوادث غیر مترقبه، بسته به نوع، شدت، زمان و مکان وقوع، می‌توانند اثرات مختلفی بر مراکز درمانی بجای گذارند که از آن جمله می‌توان به تأخیر و یا عدم اطلاع رسانی صحیح و به موقع، سردرگمی پرسنل و بی‌نظمی آنان، کمبود و تکمیل سریع ظرفیت اورژانس، کمبود تجهیزات و مواد مصرفی، بروز واکنش‌های روحی - روانی در پرسنل و بیماران، اختلال در عملکرد عادی مرکز درمانی بدلیل خرابی تجهیزات و تاسیسات و نیز ازدحام مردم اشاره نمود. لذا برای کاهش اثرات حوادث غیرمترقبه و پیشگیری از عوارض ناشی از آن، وجود یک برنامه کامل و مدون در کلیه مراکز درمانی و اصول حمل و نقل و مراکز خدمات آتش‌نشانی ضروری به نظر می‌رسد.

اصول تخصصی حمل و نقل در شرایط بحران (بخش اول)

بر اساس تحقیقات بعمل آمده در خصوص مدیریت حمل و نقل در شرایط بحران، اصول تخصصی حمل و نقل، به دو گروه مجزا از هم، اعم از (اصول مدیریتی و اصول کارکردی) تقسیم‌بندی می‌شوند، در این راستا اصول مدیریتی حمل و نقلی در شرایط بحران و اصول کارکردی حمل و نقل، مشتمل بر مجموعه‌ای از قواعد کلی که می‌بایست در اجرای عملیات حمل و نقل رعایت شوند، می‌باشد.

۱- اصول مدیریتی حمل و نقل در شرایط بحران

در این خصوص توجه به موارد ذیل و اهتمام در رعایت و انجام صحیح آن، حائز اهمیت می‌باشد.

۱-۱- اطلاعات کامل از توانایی‌های هر یک از وسائط نقلیه، پیکربندی و برد عملیاتی آنها گردآوری گردد .

گردآوری این اطلاعات به مدیران ناوگان‌های حمل و نقل کمک می‌کند تا بتوانند تصویر شفافی از امکانات و تجهیزات تحت اختیار خود بدست آورند، در واقع شناخت هر یک از وسائط نقلیه، از قابلیت‌های خاص آنها، حداکثر ظرفیت قابل حمل

توسط آنها، میزان مصرف سوخت، کیفیت ساختاری و نوع قطعات بکار رفته، می‌تواند مدیران را در استفاده صحیح و کارآمد از وسایل نقلیه یاری نماید، امکان پیکربندی مجدد وسائط نقلیه، یکی از نکات مهم در انعطاف‌پذیری ناوگان حمل و نقل می‌باشد.

۱-۲- ناوگان خود را تخصصی نمائید؛

تخصصی کردن یک ناوگان بدین معنی است که هر یک از بخش‌های ذیربط، صرفاً فعالیت خاصی را انجام دهد، بدین ترتیب برخی از پرسنل باید به پردازش (نیازمندیها و درخواستها)، برنامه‌ریزی، تخصیص خودروها و کنترل حرکات و برخی دیگر به هدایت خودروها و تجهیزات، همچنین نگهداری و خدمات رسانی به ناوگان بپردازند و بخشی نیز مدیریت مجموعه را بر عهده داشته باشند.

۱-۳- نیازمندی‌های ناوگان حمل و نقلی به ترتیب زمانی اولویت‌بندی گردد؛

اصولاً سیستم حمل و نقل، به منظور غلبه بر منابع زمان و ایجاد سرعت عمل، توسعه یافته است، یک ناوگان ایده‌آل حمل و نقل باید محموله را با حداقل زمان، حداقل هزینه و حداکثر سرعت و ایمنی با در نظر گرفتن نوع نیاز، به مقصد برساند و برای حمل و نقل کالا و انسان (در شرایط بحران)، رقابت اصلی بر سر زمان تحویل می‌باشد، حتی در حمل و نقل تجاری و مسافری نیز این رقابت به طور شدیدتری شکل گرفته است، از این رو مدیران حمل و نقلی باید، ابتدا زمان تحویل محموله به مقصد را مدنظر قرار دهند، نه هزینه را.

۱-۴- تعمیرات و نگهداری ناوگان حمل و نقل را در دوره‌های معین انجام دهید؛

با توجه به اهمیت آمادگی سیستم حمل و نقل در شرایط بحران (به منظور پشتیبانی بخش لجستیک در جهت خدمات امداد و نجات)، این موضوع با نوع، وضعیت (خودروها و تجهیزات)، میزان رسیدگی و تعمیرات پیشگیرانه آنها رابطه مستقیم دارد، همچنین افزایش (توان، آمادگی، ظرفیت و کارایی) در شرایط بحران (حین انجام ماموریت) وابسته به تعمیرات اساسی (تعویض قطعات فرسوده و نصب تجهیزات جدید) می‌باشد.

۲- اصول کارکردی حمل و نقل در شرایط بحران

اصول کارکردی حمل و نقل به انجام فعالیت‌های روزمره، ماموریت‌ها و نقش‌های اجرایی مورد نیاز در این خصوص مربوط می‌شود، در این زمینه توجه به موارد ذیل حائز اهمیت است؛

۱- مسیریابی را بر اساس هر (مبدأ - مقصد) بطور جداگانه انجام دهید؛

۲- مسیرهای تدارکاتی را از مسیرهای عادی جدا کنید؛

۳- از فناوری اطلاعات برای ردیابی و کنترل محموله‌های خود استفاده کنید؛

۴- محموله‌های مهم را با یک خودرو حمل نکنید؛

در راستای معرفی منابع حمل و نقلی مذکور، سازمان و کاربری خودرو و تجهیزات قابل استفاده در شرایط بحران به تفکیک منابع، مطرح می‌گردد و لازم است تخصیص امکانات مورد نظر، متناسب با شرایط و نیاز ایجاد شده در زمان انجام گیرد، جدول زیر نمونه‌ای از دسته‌بندی‌های مربوط به سازمان خودرویی هر گروه از منابع را نشان می‌دهد.

منبع		نوع وسائط نقلیه	
هوایی		هلیکوپتر – هواپیما	
زمینی	خادما	خودروهای سبک: وانت‌بار، وانت معمولی، آمبولانس، موتورسیکلت، خودروهای چندمنظوره، تانکر آب چرخدار، آتش‌نشانی، سواری، کمپرسی سبک	
		خودروهای نیمه سنگین: نیم کفی، کامیونت، تانکر آبرسانی، کمپرسی، آتش‌نشانی، اتوبوس، آمبولانس، ماشین وینچ‌دار، اتاق عمل سیار	
		خودروهای سنگین: کامیون، آتش‌نشانی، اتوبوس، تریلی(کفی، لبه‌دار و کان‌تینر)، تانکر حمل سوخت، تانکر حمل آب، اتاق عمل سیار، کمپرسی سنگین، کامیون کانکس یخچال‌دار، کامیون کانکس بدون یخچال	
		ماشین‌آلات: پل‌کش، سردخانه سیار، ماشین بیسیم‌دار، تریلر نورافکن، لودر، بیل مکانیکی، جرثقیل، بلدوزر، بتون خردکن، مته‌های سیار، تریلی، تراکتور، لیفتراک، تسمه نقاله، تصفیه آب	
	ریلی	قطار، مترو، مونوریل	
دریایی		کشتی، هاورگرافت، قایق تندرو، قایق کائو، قایق پارویی، جمینی، جلیقه نجات، تجهیزات غواصی، حلقه نجات، تیوپ	

